

ΑΝΕΜΟΓΕΝΝΗΤΡΙΕΣ: ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝ-ΑΙΣΘΗΣΙΑ (Ιούνιος 2009)

Συγγραφέας: Θ. Π. ΤΑΣΙΟΣ

Παρακαλώ να μου επιτραπεί να επισχολιάσω τη λαμπρή σελίδα της «Κ» (30.05.09) την αφιερωμένη στην αισθητική των ανεμογεννητριών.

1. Κανείς, ποτέ, δεν τόλμησε ευθέως να αμφισβητήσει την ομορφιά των ανεμογεννητριών καθεαυτές. Ετούτο το σπουδαίο τεχνούργημα διαθέτει πολλαπλή εκφραστικότητα: Η γοτθική ανάταση του εκλεπτυσμένου ύψους, συνδυασμένου με την τριγωνική συμμετρία των πτερύγων, αποκρίνονται σε βασικές ανάγκες της συνείδησης για ομορφιά. Η ανεμογεννήτρια ικανοποιεί βασικά θεωρήματα της Αισθητικής (τάξη και ηρεμία, κίνηση και ελευθερία), όπως απ' την ίδια τη λειτουργία τους συμβαίνει με κάμποσα τεχνήματα μεγάλης κλίμακας (ορθότατα το επισημαίνει ο κ. Μπελαβίλας). Όταν, μάλιστα, αντικρίζετε ένα σύνολο από τέτοια καλλιτεχνήματα, τότε, για τους ίδιους λόγους, πάλι νιώθετε αισθητική ικανοποίηση: Η τάξη του συνόλου στη μεγάλη κλίμακα και η αταξία των ασύγχρονων περιστροφών στη μικρή κλίμακα είναι γνωστός αισθητικός συνδυασμός.

2. Λοιπόν, πού κείται το «αντιαισθητικόν»; Η πρώτη απάντηση θα ήταν «μα, δεν μοιάζουν με τους όμορφους ανεμόμυλους του παρελθόντος». Αλλά, καλοί μου φίλοι, αναλογισθείτε παρακαλώ με ποιους ψυχολογικούς (και λογοτεχνικούς) μηχανισμούς καταφέρατε να αγαπήσετε εκείνους τους κοντόχοντρους όγκους των ανεμομύλων: Πρώτον, διότι η ευρωστία της λιθοδομής είναι σύμβολο σταθερότητας, και δεύτερον, διότι η φτερωτή (παρά την εμφανέστατη δυσαναλογία της) κινείται - δηλαδή «εκφράζεται». Και τρίτον, διότι απ' τους ανεμόμυλους τρώγαμε ψωμί. Νομίζω, λοιπόν, ότι η αγάπη μας για τους ανεμόμυλους θα βρει στις ανεμογεννήτριες ακόμα περισσότερες ευκαιρίες αισθητικής ικανοποίησης και υλικού κέρδους. Υπάρχει, όμως και μια δεύτερη αιτιολόγηση περί «αντιαισθητικού»: Η ανεμογεννήτρια είναι «τεχνολογικό» προϊόν - άρα είναι άσχημη. Εδώ, ο σχολιασμός είναι ευχερέστερος: Και τα σπίτια είναι τεχνολογικά προϊόντα - αλλά ιδέστε τα θαύματα της Αρχιτεκτονικής. Και τα ατμοκίνητα τρένα είναι τεχνολογικά προϊόντα - αλλά θυμηθείτε πώς από «σατανικά μαύρα τέρατα» μετατράπηκαν στο πιο αγαπημένο θέμα της ποίησης, της ζωγραφικής και της μουσικής (Χίντεμιτ, λ.χ.).

3. Υπάρχει -τέλος- και μια τρίτη πλευρά: «Τι γίνεται στην περίπτωση της μικρής κλίμακας τοπίων». Επιτρέψτε μια δική μου απάντηση.

Πρώτον, στο επίπεδο της Αισθητικής, μου φαίνεται ότι το αισθητικό ενέργημα δεν λειτουργεί μόνο με ισορροπίες - αλλά και με αντιθέσεις. Αντιθέσεις σαν αυτές τις οποίες δημιούργησαν οι όγκοι των ανεμομύλων σε πολλά μικρά ρυάκια ή ακόμη και σε παραλίες νησιών του Αιγαίου.

Δεύτερον και θεμελιωδέστατο, θυμηθείτε ότι όση ώρα εμείς μιλάμε «περί αισθητικής», έχουν συμβεί τα εξής γεγονότα: α) Χιλιάδες παιδιά στη δυτική Μακεδονία έχουν εισπνεύσει απαράδεκτες ποσότητες αερίων ρύπων - για να 'χετε εσείς το καθαρό σας ρευματάκι, β) Χιλιάδες Αλβανοί και Βούλγαροι τρίβουν τα χέρια τους, γιατί σας πουλάνε το ρεύμα τους - και το πληρώνετε με τα συνεχή ξεδιάντροπα δάνεια που κάνει το κράτος σας, υποθηκεύοντας (ως άλλος νταβατζής) το μέλλον των εγγονών σας. γ) Χιλιάδες τόνοι διοξειδίου του άνθρακα έχουν εκλυθεί στην ατμόσφαιρα, συμβάλλοντας στις ανεπίστρεπτες κλιματικές αλλαγές - που μέχρι κι ο κ. Μπους τις παραδέχτηκε (άκου να δεις).

Κι εσείς; Εσείς, εις πείσμα πάσης φιλοσοφίας, φαντάζεστε στεγανά ανάμεσα στις ανθρώπινες Αξίες - μεταφυσική δηλαδή. Γιατί, λ.χ., αποδέχεσθε αδιαμαρτύρητα το αισθητικό όνειδος των μπουγαδοκαλωδίων της ΔΕΗ και του ΟΤΕ που κρέμονται γύρω από τα σπίτια σας (ιδίως στην αγνή μικροκλίμακα της ελληνικής υπαίθρου); Μα διότι αλλιώς δεν θα είχαμε ρεύμα και τηλέφωνα - θα πείτε. Όσοι από εσάς έχετε ακόμη «αισθητικές» αντιρρήσεις για τη σωτήρια αιολική ενέργεια, θυμηθείτε, παρακαλώ, αυτή την απάντηση, η οποία ντόμπρα αποδέχεται τη διαπραγμάτευση των Αξιών. Όσοι, πάλι, εχθρεύεσθε την αιολική ενέργεια, διότι σας πιάνει τον τόπο όπου ονειρεύεστε μελλοντική οικοδόμηση μες στα δάση - πάρτε το απόφαση. Ο κόσμος ξύπνησε και δεν περνάνε πια οι εκβιασμοί σας.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», 5 Ιουνίου 2009.